

Ganz Izrael Esküv?je

A kép 1927-ben készült, a férjem egyik testvére, Ganz Izrael és Davidovics Dóra házasságkötésekor. A kép jobb szélén áll a férjem, mögötte az egyik bátyja, Herman. Balról a második szakállas úr az örömapa, Ganz Salamon, az el?tte álló kislány Ganz Regina.

A férjem családja, a Ganz család Maroshévízr?l származott [Maros-Torda vm., Trianon után Romániához került]. Mindig azt hallottam, hogy a pogrom el?l menekültek valamikor az els? világháború alatt. Heten voltak testvérek, négyen még ott születettek, a férjem 1917-ben már Makón [Csanád vm.]. Makón nagyon vallásos volt a hitközség, és ?k is már három-négy évesen éjszaka mentek a héderbe tanulni. El?bb tudtak jiddisül, mint magyarul, mert otthon így beszéltek.

Amikor a hetedik gyerek másfél éves volt, újból terhes lett az édesanyjuk, és azt mondta a rabbi, hogy nem szülheti meg a nyolcadik gyereket, mert gyereke lehet, hogy lesz, de ? nem. És akkor egy bábaasszony elvette, és szegény vérmérgezésben nagyon rövid id? alatt, egy-két nap alatt meghalt. A család lelke és anyagi bázisa az anyjuk volt. Vegyeskereskedésük volt, ahol mindent árultak, és mikor meghalt az anyjuk, vége volt a jólétnek. Az apja, Ganz Salamon kárpitos volt, nem tudott üzletelni, hadikölcsönbe fektette a pénzüket, tönkrementek, és ott álltak egy fillér nélkül. Ott maradt a hét gyerek árván. De az 1905-ben született legid?sebb már húsz éves volt, a következ? tizennyolc, úgyhogy a nagyok nevelték a kicsiket.

Miel?tt szegény anyósom meghalt, meghagyta az urának, hogy n?süljön meg. Elég hamar elvett egy másik n?t Máramarosszigetr?l. A faluból, ahonnan eljöttek, egy asszony megözvegyült a háborúban, azt ajánlották, és azt vette el. Nem volt egy kedves n?, nem ragaszkodott különösen a gyerekekhez, de nem is bántotta ?ket. Cili néninek hívták. Kés?bb a legid?sebb fiú, Izrael feleségül vette Cili néni húgát, Davidovics Dórát.

Izrael 1907-ben született Maroshévízen. A feleségét és a gyermekeit (Jolika tizennégy, Magdika nyolc, József hét, Eszter négy éves volt) Auschwitzba hurcolták, és ott pusztultak el 1944-ben. Izrael Günskirchenb?l hazajött, 1946-ban feleségül vette Berkovics Helént, majd 1957-ben kivándoroltak Izraelbe.